



PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

**Nr. APD – 31
din 23.06.2016**

mun. Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței,

acționând în temeiul art. 41 alin. (1) lit. h) și art. 93 alin. (5) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Hotărârii Parlamentului nr. 179 din 12.07.2013 privind numirea în funcție a membrilor Plenului Consiliului Concurenței, precum și Hotărârii Parlamentului nr. 220 din 27.09.2013 privind numirea în funcție a unui membru al Plenului Consiliului Concurenței,

analizând raportul de investigație asupra cazului inițiat prin Dispoziția Consiliului Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței¹ (în continuare ANPC) nr. 65 din 16.11.2011 și materialele acumulate în cadrul investigației,

A CONSTATAT

La data de 02.11.2011 în adresa ANPC a parvenit cererea Î.M. „Sun Communications” S.R.L. nr. 01/558, în care au fost reclamate acțiunile „Moldtelecom” S.A. privind stabilirea unor prețuri neargumentate economic pentru serviciile de terminare a apelurilor în rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” S.A. generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului Î.M. „Sun Communications” S.R.L. Prin Dispoziția Consiliului Administrativ al ANPC nr. 65 din 16.11.2011 a fost dispusă inițierea investigației referitor la semnele încălcării prevederilor art. 6 lit. a), d), h) ale Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței prin impunere a contragentului la condiții intenționat nefavorabile lui, aplicarea față de contragent a unor măsuri discriminatorii care l-ar plasa într-o situație nefavorabilă în raport cu alți agenți economici și stabilirea unor prețuri monopoliste ridicate.

I. Părțile implicate

Î.M. „Sun Communications” S.R.L. – IDNO 1003600061928, este prima companie de telecomunicații cu capital străin din Republica Moldova. În prezent întreprinderea

¹ Conform art. 93 alin. (2) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, succesor de drepturi al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței este Consiliul Concurenței.

prestează o gamă largă de servicii de telecomunicații: telefonie fixă, televiziune digitală și analogică, Internet ș.a.

„Moldtelecom” S.A. – IDNO 1002600048836, este operatorul național și cea mai mare companie de telecomunicații din Republica Moldova, a cărui fondator și unic acționar este statul. În prezent întreprinderea prestează o gamă largă de servicii de telecomunicații: telefonie fixă, telefonie mobilă, Internet, transport de date, televiziune digitală ș.a.

II. Piața relevantă: piața relevantă a produsului și piața geografică relevantă

Conform art. 28 alin. (1) și (3) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 examinarea problemelor concurențiale și evaluarea unei cauze de concurență se efectuează în cadrul pieței relevante. Determinarea pieței relevante reprezintă un instrument de identificare și de definire a cadrului în care se exercită concurența. În funcție de natura problemei concurențiale, dimensiunile pieței relevante pot fi diferite.

Piața relevantă a produsului

În conformitate cu art. 4 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, datorită caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului.

Piața relevantă din domeniul comunicațiilor electronice este o piață de produse și/sau servicii ale cărei caracteristici sunt de așa natură încât să justifice impunerea prin lege a unor obligații speciale.

În conformitate cu prevederile Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante și efectuează analiza acestora în scopul determinării faptului dacă piața respectivă este suficient de competitivă. De asemenea, analiza piețelor are ca scop impunerea, menținerea, modificarea ori retragerea obligațiilor speciale preventive față de furnizorii cu putere semnificativă pe piețele corespunzătoare.

Dacă în urma unei analize ANRCETI constată că pe o piață relevantă nu există concurență efectivă, ea stabilește furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice care au putere semnificativă pe piața respectivă. În acest caz, ANRCETI este în drept să impună acestor furnizori una sau mai multe obligații stabilite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007.

Potrivit Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRCETI (în continuare CA al ANRCETI) nr. 85 din 28.04.2009 privind definirea listei piețelor relevante de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, printre piețele relevante definite se numără:

1) *Piața terminării apelurilor de voce în rețelele proprii de telefonie fixă.*

Această piață include posibilitatea transmiterii de către furnizori a apelurilor vocale originare în orice rețea și destinate utilizatorilor rețelei vizate.

Totodată, în conformitate cu Hotărârea CA al ANRCETI nr. 21 din 15.07.2010 au fost identificate ca fiind relevante următoarele piețe de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă:

- Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A.;
- Piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

2) *Piața serviciilor de tranzit de trafic în rețeaua publică de telefonie fixă.*

Această piață cuprinde serviciile de tranzit comutat al apelurilor vocale în rețeaua publică de telefonie fixă pentru transportarea lor între comutatoarele situate local, național, precum și între punctele de interconectare pentru transportarea comutată a traficului furnizorilor naționali sau traficului destinat rețelelor furnizorilor naționali.

Mai precis, serviciul de tranzit constă în rutarea prin rețeaua „Moldtelecom” S.A. (Î.M. „Sun Communications” S.R.L.) a apelurilor/semnalelor care, fie sunt inițiate în rețeaua unui furnizor din exteriorul Republicii Moldova și au ca destinație Republica Moldova, fie sunt inițiate în Republica Moldova și au ca destinație o rețea din exteriorul Republicii Moldova or, au ca destinație un număr de apel al unui abonat și/sau serviciu, cod de acces sau orice alt cod al altui furnizor, care sunt furnizori din Republica Moldova și sunt interconectați la rețeaua dată.

În acest context, piața serviciilor de tranzit de trafic (atât tranzitul național cât și tranzitul internațional) este o piață strâns legată cu piața terminării apelurilor de voce în rețelele de telefonie fixă. Astfel, văzut prin prisma acestei relații, serviciul de terminare reprezintă un factor de producție utilizat pe piața de tranzit.

Totodată, este important de menționat faptul că, inclusiv în cazul tranzitului, operatorul de tranzit ***achită de fapt pentru terminarea apelurilor*** în rețeaua operatorului care recepționează traficul.

Astfel, ținând cont de cele expuse mai sus, cu considerarea părților implicate care cad sub incidența prezentei investigații, precum și a problemei de ordin concurențial reclamată, au fost determinate următoarele piețe relevante a produsului:

- 1) *pieța de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A.*, care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A. furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal aflat în rețea;
- 2) *pieța de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a Î.M. „Sun Communications” S.R.L.*, care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie fixă a Î.M. „Sun Communications” S.R.L. furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal aflat în rețea;
- 3) *pieța serviciilor de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie*, care cuprinde serviciile de tranzit local și național a tuturor categoriilor de apeluri pe segmentul de rețea între două sau mai multe puncte de interconectare.

Piața geografică relevantă

Conform art. 4 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, piața geografică relevantă reprezintă o zonă în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil.

În sensul cazului investigat, piața geografică a serviciilor de telefonie furnizate prin intermediul unor rețele publice fixe (posturi telefonice private, convorbiri locale, convorbiri de lungă distanță, convorbiri internaționale, Fax, Poștă vocală, relații cu clienții, informațiile privind abonații ș.a.) se definește ca întreg **teritoriul Republicii Moldova**, deoarece atât „Moldtelecom” S.A. cât și Î.M. „Sun Communications” S.R.L. sunt autorizate să presteze servicii de telefonie fixă pe întreg teritoriul în interiorul granițelor Republicii Moldova.

Totodată, prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 85 din 28.04.2009 privind definirea listei piețelor relevante de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, la definirea pieței terminării apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă, ANRCETI a stabilit dimensiunea geografică a pieței ca fiind determinată de limitele fizice și/sau logice (în cazul rețelelor de telefonie fixă prin rețea VoIP) de răspândire geografică a rețelei vizate și definită ca punctele în care utilizatorii pot obține acces fizic și/sau logic pentru utilizarea serviciilor.

Referitor la piața serviciilor de tranzit de trafic în rețeaua publică de telefonie fixă, ANRCETI a stabilit dimensiunea geografică a pieței date ca fiind întreg teritoriul Republicii Moldova, în limitele teritoriului aflat sub controlul autorităților constituționale.

Prin urmare, în sensul cazului investigat, se definesc următoarele piețe relevante:

- 1) *piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A. pe teritoriul Republicii Moldova;*
- 2) *piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă a Î.M. „Sun Communications” S.R.L. pe teritoriul Republicii Moldova;*
- 3) *piața serviciilor de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie pe teritoriul Republicii Moldova.*

Poziția dominantă

Reieșind din faptul că sub incidența prezentei investigații cade „Moldtelecom” S.A., în continuare se va stabili dacă „Moldtelecom” S.A. deținea sau nu poziție dominantă pe piețele relevante în perioada când a avut loc presupusa acțiune anticoncurențială – abuzul de poziție dominantă din partea întreprinderii „Moldtelecom” S.A. atât pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă cât și pe piața serviciilor de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

Potrivit art. 93 alin. (5) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 plângerile și cauzele ale căror proceduri de examinare de către ANPC nu s-au încheiat până la data intrării în vigoare a prezentei legi se examinează conform normelor de procedură prevăzute de prezenta lege și normelor materiale, inclusiv celor privind răspunderea pentru încălcarea legislației concurențiale, prevăzute de legea în vigoare la data comiterii încălcării.

Conform informațiilor relatate de către Î.M. „SunCommunications” S.R.L., solicitarea

de completare a acordului de interconectare (nr. 365 din 08.06.2009), prin adăugarea serviciilor de terminare a apelurilor/semnalelor în rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” S.A. pe teritoriul Republicii Moldova generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului Î.M. „Sun Communications” S.R.L., a parvenit din partea întreprinderii Î.M. „Sun Communications” S.R.L. la data de 28.06.2011. Totodată, presupusa acțiune reclamată a avut loc la data de 11.07.2011 când „Moldtelecom” S.A. a propus oferirea serviciului solicitat la prețul de [...] USD/min., preț care nu a fost acceptat de către Î.M. „SunCommunications” S.R.L. (contractul nu a fost semnat) și care a avut ca efect adresarea Î.M. „SunCommunications” S.R.L. către Consiliul Concurenței.

În conformitate cu art. 2 al Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care era în vigoare la momentul când a avut loc acțiunea reclamată, situația dominantă pe piață este situația exclusivă a agentului economic pe piața de mărfuri, care îi dă acestuia, singur sau împreună cu alți agenți economici, posibilitatea de a exercita influență decisivă asupra condițiilor generale de circulație a mărfii pe piața respectivă sau de a împiedica accesul pe piață unor alți agenți economici. Nu poate fi recunoscută dominantă situația agentului economic a cărui cotă pe piața unei anumite mărfi nu depășește 35 la sută.

Totodată, conform art. 2 al Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, putere semnificativă constituie situația în care un furnizor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice pe o anumită piață relevantă, fie individual, fie împreună cu alți asemenea furnizori, se bucură de o poziție echivalentă unei poziții dominante.

Fiecare operator al unei rețele publice de telefonie care asigură terminarea la puncte fixe a apelurilor provenite din alte rețele sau din propria rețea deține o cotă de 100 % pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua sa individuală de telefonie fixă.

Astfel, prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 37 din 18.11.2010, și ulterior prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 3 din 12.02.2013, „Moldtelecom” S.A. a fost desemnat drept furnizor cu putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua sa individuală de telefonie fixă.

În același context, prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 46 din 18.11.2010, și ulterior prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 3 din 12.02.2013, Î.M. „Sun Communications” S.R.L. a fost desemnat drept furnizor cu putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua sa individuală de telefonie fixă.

Totodată, prin Hotărârea nr. 13 din 21.06.2011 și ulterior prin Hotărârea nr. 24 din 11.06.2013, Consiliul de Administrație al ANRCETI a desemnat „Moldtelecom” S.A., drept furnizor cu putere semnificativă pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

În acest context, în conformitate cu art. 2 al Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, se constată că atât „Moldtelecom” S.A. cât și Î.M. „Sun Communications” S.R.L. dețin situație dominantă pe piața terminării apelurilor voce în rețeaua lor individuală de telefonie fixă. Când despre piața tranzitului de trafic în rețelele publice de telefonie, se constată că „Moldtelecom” S.A. în perioada examinată era unicul furnizor național, care tranzita și termina apelurile originare în afara Republicii Moldova și

care erau destinate rețelelor de telefonie fixă a operatorilor alternativi.

III. Acte și fapte constatate

Conform informațiilor relatate de către Î.M. „Sun Communications” S.R.L. în cererea nr. 01/558 din 02.11.2011, acesta la data de 28.06.2011 a expediat în adresa „Moldtelecom” S.A. o scrisoare prin care a solicitat completarea acordului de interconectare existent prin adăugarea serviciilor de terminare a apelurilor/semnalelor în rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” S.A. pe teritoriul Republicii Moldova generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului Î.M. „Sun Communications” S.R.L., precum și prezentarea condițiilor comerciale și argumentarea lor economică.

Drept răspuns, la data de 11.07.2011 prin scrisoarea nr. 01-04-12/6018, „Moldtelecom” S.A. a informat Î.M. „Sun Communications” S.R.L. că urmează a se încheia un Acord de terminare de trafic ce are ca destinație rețelele de telefonie fixă publică din Republica Moldova, prețul constituind [...] USD/min., fără TVA.

Totodată, în conformitate cu prevederile acordului de interconectare semnat între „Moldtelecom” S.A. și Î.M. „Sun Communications” S.R.L., prețul achitat de „Moldtelecom” S.A. către Î.M. „Sun Communications” S.R.L. pentru terminarea apelurilor telefonice inițiate în străinătate marșrutizate prin intermediul rețelei telefonice „Moldtelecom” S.A. și terminate în rețeaua Î.M. „Sun Communications” S.R.L., constituie [...] USD/min.

Pornind de la circumstanțele invocate mai sus, în conformitate cu prevederile art. 4, 5, 6, 11, 12, 23 ale Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, întreprinderea Î.M. „Sun Communications” S.R.L. a comunicat ANPC că „Moldtelecom” S.A.:

- A stabilit prin abuz de poziție dominantă prețul de [...] USD/min. pentru serviciile de terminare a apelurilor/semnalelor în rețeaua sa de telefonie fixă pe teritoriul Republicii Moldova generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și a refuzat tacit să fundamenteze prețul solicitat;

- A încălcat obligațiile stabilite prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010 și anume:

- conform pct. 2, furnizorul-ofertant va asigura interconectarea rețelei de telefonie fixă, în vederea terminării apelurilor, asigurând transmisia semnalului de la punctul de interconectare cu rețeaua furnizorului-solicitant până la orice punct terminal al rețelei fixe proprii;

- conform pct. 3, furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea fixă a oricărui apel, indiferent dacă este inițiat în propria rețea a furnizorului-solicitant sau rețeaua unui alt furnizor, sau în rețeaua unui furnizor străin;

- conform Capitolului IV (în virtutea prevederilor art. 48 ale Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007) furnizorul-ofertant are obligația de control al prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri;

- conform pct. 57, furnizorul-ofertant are obligația de orientare a prețurilor pentru furnizarea serviciului de interconectare, serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea de telefonie fixă și a serviciilor conexe acestora la costul incremental (LRIC).

- Prin netransparența absolută a Ofertei de Referință pentru Interconectare (ORI) în ceea ce privește plata achitată furnizorilor din Republica Moldova pentru terminarea traficului internațional în rețeaua operatorului alternativ din Republica Moldova, „Moldtelecom” S.A. își creează condiții de stabilire a prețurilor selectiv și, prin urmare, suficiente premise pentru abordarea discriminatorie a concurenților.

În urma examinării legislației în vigoare, ANPC a constatat că relațiile dintre furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice înregistrați în Republica Moldova sunt reglementate de Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, care stabilește principalele reguli și condiții de activitate în domeniul comunicațiilor electronice din Republica Moldova. În același timp, Regulamentul cu privire la interconectare nr. 12 din 13.01.2009 determină principiile și procedura privind accesul la rețelele și/sau serviciile publice de comunicații electronice și infrastructura asociată, precum și interconectarea rețelelor acestor furnizori.

În acest context, la data de 28.11.2011, ANPC prin scrisoarea nr. APD-12/444-1731 a solicitat de la compania „Moldtelecom” S.A. informații referitor la argumentarea economică a prețului de [...] USD/min. (fără TVA) pentru interconectare, cu indicarea modalității de formare a prețului, condițiile oferite furnizorilor care deja beneficiază de o interconectare similară etc. Drept răspuns, la data de 28.12.2011, „Moldtelecom” S.A. prin scrisoarea nr. 01-10-03/12182 a comunicat faptul că relațiile sale cu operatorii străini nerezidenți, în vederea furnizării serviciilor de terminare a traficului internațional, sunt prevăzute în acordurile bilaterale în care sunt incluse clauze referitor la cerințele tehnice, calitatea serviciilor, prețurile și condițiile achitării reciproce. Totodată, aceste acorduri sunt guvernate de principiile internaționale de reglementare și nu cad sub incidența reglementărilor naționale, deoarece însuși natura traficului internațional nu poate fi asimilată cu cea a traficului originat pe teritoriul național și respectiv nu poate fi supus regimului național de reglementare.

Ulterior, la solicitarea ANPC (scrisoarea nr. APD-12/46-132 din 08.02.2012) referitor la lista operatorilor de telefonie fixă cu care „Moldtelecom” S.A. are încheiate acorduri de interconectare, „Moldtelecom” S.A., prin scrisoarea nr. 01-0523/1560 din 14.02.2012, a comunicat faptul că la momentul întocmirii scrisorii nici un furnizor autohton nu și-a exprimat inițiativa cu privire la încheierea unui astfel de acord. Totuși, se constată că asemenea inițiativă a parvenit din partea întreprinderii Î.M. „Sun Communications” S.R.L., care la data de 28.06.2011 a expediat în adresa „Moldtelecom” S.A. o scrisoare prin care a solicitat completarea acordului de interconectare existent (nr. 365 din 08.06.2009) prin adăugarea serviciilor de terminare a apelurilor/semnalelor în rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” S.A. pe teritoriul Republicii Moldova generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

În aceeași ordine de idei, prin scrisoarea nr. 01-05-23/4585 din 17.05.2012, „Moldtelecom” S.A. a informat ANPC că pentru perioada 2011-2012 are semnate acorduri cu [...] operatori internaționali, care au ca obiect terminăția traficului internațional, și că rata de terminăție a traficului spre rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” S.A. este egală cu [...] USD/min. pentru toți partenerii internaționali fără excepție.

Totodată, „Moldtelecom” S.A. a comunicat faptul că dreptul de a stabili de sine stăător prețurile pentru terminăția traficului internațional a fost anterior obiectul unui litigiu cu ANRCETI și cu furnizorii alternativi, la care „Moldtelecom” S.A. deține hotărâri definitive și irevocabile² (scrisoarea nr. 01-10-03/3744 din 17.04.2012).

Astfel, pe parcursul anului 2004 operatorii alternativi, cu suportul ANRTI³, de nenumărate ori s-au adresat către „Moldtelecom” S.A. privind acordarea unui sprijin în scopul susținerii dezvoltării acestor operatori în condițiile liberalizării pieței serviciilor de telecomunicații, prin acordarea unor facilități în ce privește permiterea tranzitării și terminăției traficului internațional în rețeaua „Moldtelecom” S.A. și aplicarea pentru aceasta a unor prețuri mai joase în raport cu cele aplicate de „Moldtelecom” S.A. pentru operatorii străini. În acest sens, ANRTI a făcut o propunere conform căreia, în mod de excepție și ca o măsură provizorie, dar numai pentru perioada anului 2005, în condițiile Ofertei de Referință pentru Interconectare (ORI) a „Moldtelecom” S.A. pentru anul respectiv, a fost inclusă clauza care stipula că la efectuarea achitărilor cu operatorii rezidenți pentru terminăția traficului internațional, destinat rețelei de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A., se va aplica o rată netă în mărime de [...] USD/min., pe când în cazul terminăției traficului internațional, efectuat direct de către operatorii nerezidenți, se va aplica rata de [...] USD/min. Astfel, pentru un minut de trafic internațional care avea ca destinație rețeaua „Moldtelecom” S.A., un operator rezident, indiferent de plata pe care o primea de la un operator nerezident, achita „Moldtelecom” S.A. numai [...] USD/min.

La insistența operatorilor și a ANRTI aceste condiții au fost menținute și în anul 2006, iar ANRTI prin Hotărârea nr. 01 din 27.01.2006 cu privire la unele condiții de interconectare a rețelelor de telefonie fixă și mobilă, a stabilit că rata minimă obligatorie pentru terminăția traficului internațional, destinat rețelei de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A., cu care orice operator rezident poate vinde (presta) serviciile menționate unui operator nerezident, constituie [...] USD/min.

În astfel de circumstanțe, s-a creat o situație când în raporturile contractuale cu operatorii nerezidenți, atât „Moldtelecom” S.A., cât și ceilalți operatori rezidenți, formal activau în condiții egale, folosind aceeași rată de [...] USD/min., iar pe plan intern „Moldtelecom” S.A. activa în condiții dezavantajoase și în detrimentul său, fiind impusă să efectueze decontări cu operatorii rezidenți la un preț mai jos decât acesta oferea însuși operatorilor străini și, prin urmare, era lipsit de posibilitatea obținerii veniturilor de la terminăția traficului internațional în rețeaua proprie.

² Hotărârea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 14.12.2007/Decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 19.03.2008.

³ Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică (în prezent ANRCETI).

În acest context, la data de 30.08.2007, prin scrisoarea nr. 02-DREP/946, ANRTI în mod imperativ a încercat să oblige „Moldtelecom” S.A. să aplice pentru operatorii rezidenți rata de terminare a traficului internațional în condițiile Ofertei de Referință pentru Interconectare (ORI) pentru anul 2005 în mărime de [...] USD/min., invocând că acest tarif a fost consultat și acceptat de toți participanții la acele consultări, și a fost aprobat de ANRTI prin decizia sa.

Totodată, „Moldtelecom” S.A. a considerat că reglementarea prețului pentru terminarea traficului internațional nu ține de competența ANRTI și includerea în Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI) pentru anul 2005, care a fost ulterior aprobată și de ANRTI, a clauzei privind mărimea ratei pentru terminarea traficului internațional nu a fost o obligație, dar s-a efectuat cu bună voință, fiind acceptată la moment de „Moldtelecom” S.A. ca o măsură provizorie doar pentru anul 2005. În prezent, Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI) 2005 nu poate fi considerată ca un document juridic în vigoare, deoarece valabilitatea acestuia a încetat încă la sfârșitul anului 2005. Astfel, prin asemenea acțiuni ANRTI a efectuat o intervenție directă în activitatea economică a „Moldtelecom” S.A., limitând aplicarea universală a principiului de drept privat și, anume, libertatea de a contracta. Poziția dată a fost menținută atât de Hotărârea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 14.12.2007 cât și prin Decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 19.03.2008. În acest context, ANRTI a fost obligată să nu întreprindă careva acțiuni de intervenție în raporturile între „Moldtelecom” S.A., operatorii din exteriorul Republicii Moldova și cei rezidenți, prin stabilirea și/sau impunerea unor rate pentru terminarea traficului internațional inițiat în rețeaua unui operator din exteriorul Republicii Moldova și care are ca destinație rețeaua publică de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A.

În altă ordine de idei, referitor la problema în cauză ANRCETI, prin scrisoarea nr. 01-DREA/284 din 23.03.2012, a comunicat faptul că „Moldtelecom” S.A., prin Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), publicată în urma obligațiilor stabilite de Consiliul de Administrație al ANRCETI prin Hotărârile nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010, a stabilit prețul de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor internaționale de intrare în rețeaua sa fixă.

În același timp, hotărârile menționate nu au stabilit furnizorilor, inclusiv „Moldtelecom” S.A., obligații care să limiteze mărimea tarifelor pentru terminarea apelurilor internaționale de intrare. Prin urmare, tariful de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor internaționale în rețeaua sa fixă stabilit de „Moldtelecom” S.A. nu încalcă prevederile Hotărârii CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010.

Totodată, în aceeași scrisoare, ANRCETI a comunicat faptul că consideră tariful de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor inițiate în afara Republicii Moldova nebazat pe cost, deoarece, conform rezultatelor modelelor de calculare a costurilor LRIC⁴, terminarea în

⁴ Long Run Incremental Cost – costuri incrementale pe termen lung.

rețea fixă la nivel local costă [...] eurocent/min., iar la nivel național [...] eurocent/min. Însă, în conformitate cu prevederile art. 43 alin. (2) al Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI în luarea deciziilor de stabilire a obligațiilor speciale preventive ține cont de specificul problemei pentru identificarea remediilor proporționale și justificate. Astfel, la momentul aprobării Hotărârilor nr. 60-79 din 23.12.2010, ANRCETI a luat în considerare faptul că activitățile cu amănuntul ale furnizorilor depindeau puternic de venitul din terminarea apelurilor internaționale și aplicarea imediată a obligației de nediscriminare prin preț a apelurilor și orientarea lor la costul LRIC ar fi avut efecte bulversante asupra furnizorilor.

Din aceste considerente, ANRCETI a luat decizia să aplice remediile diferențiat și etapizat până la 31.12.2013. Astfel, pct. 57 al Hotărârii CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010 cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive „Moldtelecom” S.A. în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă, prevedea că *furnizorul-ofertant are obligația de orientare a prețurilor pentru furnizarea serviciului de interconectare, serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea de telefonie fixă și a serviciilor conexe acestora la costul incremental (LRIC). Stabilirea prețurilor orientate la costul LRIC pentru terminarea apelurilor în rețeaua fixă și excluderea discriminării prin preț a apelurilor în funcție de origine va fi efectuată gradual, într-o perioadă de tranziție ce se va finaliza până la 31.12.2013.*

Ulterior, prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 43 din 16.10.2012 cu privire la modificarea și completarea anexei la Hotărârea CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010, pct. 57 a fost modificat, având următoarea redacție: *prețurile pentru terminarea apelurilor cu origine internațională, aplicabile până la data de 31.12.2016, se stabilesc de furnizorul ofertant de sine stătător, în condițiile pieței. Dacă până la data de 31.12.2015 furnizorul ofertant nu va anunța măsurile sale tarifare cu caracter obligatoriu privind orientarea la costul LRIC a terminării apelurilor date aplicabile după 31.12.2016, furnizorul ofertant va fi obligat, conform hotărârii ANRCETI, să ajusteze prețurile în 4 etape a câte jumătate de an, cu începere din 01.01.2017. La finalizarea etapelor date, furnizorul ofertant va fi obligat să adopte o tratare tarifară echivalentă a apelurilor terminate în propria rețea, indiferent de originea apelurilor. Se consideră apeluri cu origine națională dacă acestea sunt inițiate la numere din Planul Național de Numerotare.*

Totodată, la data 16.08.2013 Consiliul de Administrație al ANRCETI a aprobat Hotărârea nr. 31 pentru stabilirea modului de interpretare a unor prevederi din anexa la Hotărârea CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010 prin care s-a hotărât că *până la data stabilirii tarifelor fundamentate în funcție de costuri pentru serviciile de interconectare în vederea terminării la puncte fixe a apelurilor de origine internațională, cererea unui furnizor-solicitant de acceptare a apelurilor de origine internațională, tranzitate de către acest furnizor-solicitant, se realizează de către furnizorul-ofertant exclusiv potrivit principiilor libertății contractuale și negocierii cu bună-credință a condițiilor tehnice și*

comerciale ale acestora.

De asemenea, Î.M. „Sun Communications” S.R.L. în cererea sa nr. 01/558 din 02.11.2011 a expus constatările sale privind netransparența absolută a Ofertei de Referință pentru Interconectare (ORI) în ceea ce privește plata achitată de „Moldtelecom” S.A. furnizorilor din Republica Moldova pentru terminarea traficului internațional în rețeaua operatorului alternativ din Republica Moldova, astfel acesta creându-și condiții de stabilire a prețurilor selectiv și prin urmare suficiente premise pentru abordarea discriminatorie a contragenților companiei „Moldtelecom” S.A.

În acest context, la data de 16.01.2013, Consiliul Concurenței, prin scrisorile nr. APD-12/07-30, nr. APD-12/09-32, nr. APD-12/06-29 și nr. APD-12/08-31, a solicitat opinia operatorilor alternativi prezenți pe piață referitor la existența serviciilor de interconectare în activitatea curentă a întreprinderilor, cât și a tarifului achitat de către „Moldtelecom” S.A. pentru terminarea traficului internațional în rețeaua operatorului alternativ național.

În urma studierii contractelor/acordurilor de interconectare încheiate între „Moldtelecom” S.A. și furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice alternativi, prezentate în adresa Consiliului Concurenței prin scrisorile nr. 1 din 22.01.2013 [...], nr. 5074 din 30.01.2013 [...], nr. 02-13/52 din 29.01.2013 [...], nr. SN 21/108 din 31.01.2013 [...], Consiliul Concurenței a constatat că tariful per minut achitat de „Moldtelecom” S.A. pentru terminarea traficului în rețelele operatorilor alternativi este diferențiat, după cum urmează în tabelul 1.

Tabelul 1

Tariful achitat de „Moldtelecom” S.A. pentru terminarea apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie fixă a Operatorilor Alternativi

[...]

Sursa: Contractele (acordurile de interconectare) prezentate de către operatorii alternativi.

În acest context, se constată că **tarifele pentru terminarea apelurilor în rețeaua operatorilor alternativi se stabilesc de către operatorii alternativi**, fiecare dintre ei deținând o cotă de 100% pe piața terminării apelurilor în rețeaua lor individuală de telefonie fixă.

Astfel, din cele expuse reiese că Î.M. „Sun Communications” S.R.L. de sine stătător a stabilit tariful de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor în rețeaua sa individuală de telefonie fixă generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului „Moldtelecom” S.A., fără intervenția „Moldtelecom” S.A., deținând în acest sens poziție dominantă pe piața respectivă. Totodată, Consiliul Concurenței nu deține în prezent careva probe, parvenite din partea Reclamantului (Î.M. „Sun Communications” S.R.L.), conform cărora Î.M. „Sun Communications” S.R.L. ar fi încercat să impună sau să negocieze un preț mai mare decât [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor în rețeaua sa individuală de telefonie fixă, dar ar fi primit un refuz din partea „Moldtelecom” S.A.

Totodată, cu referire la acest subiect, în scrisoarea parvenită la Consiliul Concurenței din partea întreprinderii [...] nr. SN 21/108 din 31.01.2013 acesta a comunicat faptul că,

urmare a adoptării Hotărârii CA al ANRCETI nr. 28 din 01.11.2011, a informat „Moldtelecom” S.A., prin scrisoarea nr. 351/1564 din 10.11.2011, că începând cu 01.12.2011 va majora tariful pentru terminarea apelurilor internaționale în rețeaua sa de telefonie fixă de la [...] USD/min. până la [...] USD/min. La scrisoarea sa, [...] a anexat o copie a răspunsului „Moldtelecom” S.A. și o copie a poziției ANRCETI asupra acestui subiect.

Astfel, prin scrisoarea nr. 01-04-23/892 din 27.01.2012 „Moldtelecom” S.A. și-a exprimat refuzul de a achita tariful de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor internaționale în rețeaua [...], motivând prin faptul că pct. 40 din Hotărârea CA al ANRCETI nr. 28 din 01.11.2011 stabilește doar obligația de tranzit și nu de terminare a apelurilor. Totodată, „Moldtelecom” S.A. a constatat că astfel și-a exercitat în întregime obligațiile sale în calitate de furnizor cu obligații de tranzit prin tranzitarea în volum întreg atât a traficului originat în afara rețelelor „Moldtelecom” S.A. până la punctul de interconectare cu compania [...], cât și a traficului originat în rețeaua [...] cu destinația către alte rețele.

De asemenea, potrivit „Moldtelecom” S.A., o altă problemă care a condus la tergiversarea îndeplinirii de către acesta a obligațiilor impuse prin pct. 40 din Hotărârea CA al ANRCETI nr. 28 din 01.11.2011, este achitarea dublă a TVA, referindu-se în acest sens la Convenția de la Melbourne din anul 1988.

În acest context, potrivit Hotărârii Judecătorei Centrului din 15.08.2014, „Moldtelecom” S.A., la data de 05.10.2012, s-a adresat ANRCETI pe marginea problemei în cauză. Ca rezultat, în incinta ANRCETI au avut loc mai multe ședințe ale Comisiei pentru soluționarea litigiului referitor la traficul internațional generat peste hotarele Republicii Moldova, în urma cărora s-a constatat că la generarea apelului internațional din rețeaua operatorului străin adresat clienților operatorului național, în condițiile tranzitului acestuia prin „Moldtelecom” S.A., survin următoarele consecințe fiscale. Serviciul de tranzit, prestat de „Moldtelecom” S.A. și achitat de operatorul din străinătate, constituie venit al „Moldtelecom” S.A. și nu include în sine valoarea serviciului de terminație, achitat de către operatorul din străinătate operatorului național prin intermediul „Moldtelecom” S.A. Valoarea serviciului de tranzit, achitat de către operatorul străin companiei „Moldtelecom” S.A., reprezintă cheltuieli ale operatorului din străinătate. Venitul operatorului național îl reprezintă valoarea primită de la operatorul străin prin intermediul „Moldtelecom” S.A. pentru prestarea serviciului de terminare a traficului în propria sa rețea. Valoarea serviciului de terminație, achitată operatorului național de către operatorul străin prin intermediul „Moldtelecom” S.A., reprezintă cheltuieli ale operatorului din străinătate. Veniturile primite de către „Moldtelecom” S.A. și operatorul național din asigurarea apelului internațional, generat din rețeaua operatorului din străinătate, nu se impozitează cu TVA în temeiul Convenției de la Melbourne din anul 1988.

Suplimentar la cele expuse, Comisia ANRCETI, cu referire la scrisoarea Comisiei Parlamentare Economie, Buget și Finanțe nr. CEB-347 din 06.06.2013, a comunicat că, în temeiul Convenției de la Melbourne din anul 1988, nu se supun impozitării cu TVA veniturile primite de operatorii naționali de la operatorii străini prin intermediul oricărui

operator național de tranzit, pentru prestarea serviciilor de terminare a traficului internațional operatorilor străini, în situația când contractul cu operatorul străin este semnat doar de operatorul național de tranzit. Aceeași poziție a fost susținută de Ministerul Finanțelor și de Serviciul Fiscal de Stat.

Totodată, cu referire la acțiunea dată, instanța a constatat că, odată cu încheierea acordului de interconectare între „Moldtelecom” S.A. și [...] la data de 09.11.2011, aceștia în conformitate cu prevederile Acordului erau obligați să respecte obligațiile asumate. Astfel, în conformitate cu punctul 2.2.3 al anexei nr. 6 la Acord [...].

Totodată, instanța a admis faptul că pentru serviciile menționate la punctul 2.2.3 (anexa nr. 6 din Acord) nu urma a fi calculat TVA, totuși în conformitate cu punctul 13.3 a Acordului [...].

Mai mult ca atât, instanța a atras atenția asupra faptului că, obligația de plată a „Moldtelecom” S.A. rezidă din contractul încheiat între „Moldtelecom” S.A. și [...], iar dacă „Moldtelecom” S.A. nu era de acord cu facturile înaintate și cu modul lor de calculare, acesta urma să înainteze o acțiune în instanța de judecată cu privire la acest obiect.

Astfel, se constată că problema examinată în instanță diferă semnificativ de situația expusă de Î.M. „Sun Communications” S.R.L. în cererea sa nr. 01/558 din 02.11.2011, și deci poziția finală exprimată în acest context de instanța de judecată nu poate fi luată în considerare ca probă în cadrul prezentei investigații.

În altă ordine de idei, la data de 24.12.2015, prin scrisoarea nr. APD-03/471-2118, Consiliul Concurenței a solicitat repetat poziția actuală a ANRCETI pe marginea problemei expuse de către Î.M. „Sun Communications” S.R.L. în cererea sa nr. 01/558 din 02.11.2011, întrucât potrivit prevederilor art. 34 alin. (5) ale Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 *colaborarea dintre Consiliul Concurenței și alte autorități de reglementare se efectuează conform delimitării de funcții și atribuții date prin lege pe baza următorului principiu: organele de reglementare acționează ex ante (anterior) în sectorul reglementat, iar Consiliul Concurenței acționează ex post (ulterior) pentru asigurarea concurenței, aplicând legislația concurențială asupra tuturor relațiilor din economia națională ce cad sub incidența prezentei legi.*

Drept răspuns, la data de 11.01.2016, prin scrisoarea nr. 02-SERE DER/19, ANRCETI a comunicat faptul că, reieșind din atribuțiile sale, prevăzute în Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, analiza piețelor relevante se efectuează cel puțin odată la 2 ani, iar în urma analizei, ANRCETI are dreptul să impună, să mențină, să modifice sau să revoce obligațiile față de furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice.

Astfel, din anul 2010 până în prezent, ANRCETI a analizat piața de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă de două ori. Ca rezultat, în prezent obligațiile speciale preventive impuse „Moldtelecom” S.A. prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010 au fost modificate și completate prin Hotărârea CA al ANRCETI nr. 29 din 12.08.2015.

În acest context, pct. 57 al Hotărârii CA al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010 a fost

modificat în următoarea ediție: *Furnizorul-ofertant are obligația de orientare a prețurilor pentru furnizarea serviciului de interconectare, serviciului de terminare a apelurilor naționale în propria rețea de telefonie fixă și a serviciilor conexe acestora la costul incremental (LRIC). Se consideră apeluri cu origine națională dacă acestea sunt inițiate la numere din Planul Național de Numerotare.*”

La data de 10.03.2016 prin scrisorile nr. APD – 05/74 – 362, nr. APD – 05/75 – 363, Consiliul Concurenței a remis în adresa Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și „Moldtelecom” S.A. raportul de investigație pentru prezentarea observațiilor pe baza acestuia.

În același timp, menționăm că atât Î.M. „Sun Communications” S.R.L. cât și „Moldtelecom” S.A. nu au prezentat careva observații asupra raportului în cauză.

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate conform prevederilor Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

Analizând acțiunile descrise mai sus, Consiliul Concurenței reține următoarele:

- În conformitate cu Hotărârea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 14.12.2007, cât și prin Decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 19.03.2008, ANRTI (ANRCETI) a fost obligată să nu întreprindă careva acțiuni de intervenție în raporturile dintre „Moldtelecom” S.A., operatorii din exteriorul Republicii Moldova și cei rezidenți, prin stabilirea și/sau impunerea unor rate pentru terminarea traficului internațional inițiat în rețeaua unui operator din exteriorul Republicii Moldova și care are ca destinație rețeaua publică de telefonie fixă a „Moldtelecom” S.A. Astfel, se constată că hotărârile deținute de „Moldtelecom” S.A. în contextul litigiului menționat sunt definitive și irevocabile și, deci, în conformitate cu art. 16 alin. (1) al Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003, *hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.*

- Fiecare operator al unei rețele publice de telefonie care asigură terminarea la puncte fixe a apelurilor provenite din alte rețele sau din propria rețea deține o cotă de piață de 100%, prin urmare deține situație dominantă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă în conformitate cu prevederile art. 2 ale Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. În acest context, se constată că tarifele pentru terminarea apelurilor în rețeaua operatorilor alternativi se stabilesc de către operatorii alternativi. Astfel, se constată că prețul de [...] USD/min. stabilit în acordul de interconectare, încheiat între Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și „Moldtelecom” S.A., a fost determinat de sine stătător de către Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

- Î.M. „Sun Communications” S.R.L. nu a prezentat careva probe care să confirme că a avut intenția să impună sau să negocieze un tarif mai mare decât [...] USD/min. pentru

terminarea apelurilor în rețeaua sa individuală de telefonie fixă generate de abonații unui operator străin marșrutizate prin intermediul rețelei operatorului „Moldtelecom” S.A., dar ar fi întâmpinat un refuz din partea „Moldtelecom” S.A. Astfel, se prezumă că Î.M. „Sun Communications” S.R.L. a negociat prevederile acordului de interconectare cu „Moldtelecom” S.A. înainte de încheierea contractului deoarece, potrivit prevederilor art. 679 alin. (1) și alin. (2) din Codul Civil, *contractul se consideră încheiat dacă părțile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esențiale. Sunt esențiale clauzele care sunt stabilite ca atare prin lege, care reies din natura contractului sau asupra cărora, la cererea uneia din părți, trebuie realizat un acord.*

- „Moldtelecom” S.A. prin Oferta de Referință pentru Interconectare (ORI), publicată în urma obligațiilor stabilite de Consiliul de Administrație al ANRCETI prin Hotărârile nr. 60 – 79 din 23.12.2010, a stabilit prețul de [...] USD/min. pentru terminarea apelurilor internaționale de intrare în rețeaua sa fixă. În același timp, hotărârile menționate nu au stabilit furnizorilor, inclusiv „Moldtelecom” S.A., obligații care să limiteze mărimea acestor tarife. Astfel, „Moldtelecom” S.A. a stabilit acest tarif uniform pentru toți operatorii naționali, și, deci, și-a onorat obligațiile sale în calitate de furnizor cu poziție dominantă atât pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua sa individuală de telefonie fixă cât și pe piața serviciilor de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie.

Ținând cont de cele expuse mai sus, în temeiul art. 39, art. 41, precum și art. 93 alin. (5) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Plenul Consiliul Concurenței

DECIDE:

1. A înceta examinarea cazului inițiat prin Dispoziția Consiliului de Administrare al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței nr. 65 din 16.11.2011 deoarece pe parcursul desfășurării acesteia nu au fost descoperite probe suficiente privind încălcarea prevederilor art. 6 lit. a), d), h) ale Legii nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.
2. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștință părților.

**Președintele Plenului
Consiliului Concurenței**

Viorica CĂRARE